

FARKLIlaştırılmış Öğretim Yaklaşımı

! Farklılaştırılmış öğretim, öğretim stratejilerinin çeşitliliği aracılığıyla öğrencilerin çeşitliliğine yanıt vermek anlamına gelir.

! Farklılaştırılmış Öğretim Neye Dayanır?

- Piaget'in bilişsel gelişim kuramına
- Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanı kuramına
- Gardner'in çoklu zeka kuramına
- Beyin Temelli öğretim araştırmalarına
- Öğrenme stillerine

! Öğrencilerin zihinsel temsillerinin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran ilk kişi **PIAGET**'tir.

! **VYGOTSKY**'a göre:

1. Öğretmen \longleftrightarrow Öğrenci (sosyal etkileşim içinde olmalı)
2. Öğrencinin \rightarrow Öğretmen veya akıl hocasına ihtiyacı vardır.
3. Öğrenci kendi ulaşabileceği rehber eşliğinde ulaşabileceği etkinliklerde daha başarılı olur.

! **GARDNER**'e göre:

1. Öğrenciler güçlü yanlarını kullanarak daha iyi öğrenirler.
2. Farklılaştırılmış yaklaşımı uygulayan öğretmen öğrencilerini her yönden besler.

! **BLOOM**'un Taksonomisi:

1. Hatırlatma
2. Kavrama
3. Uygulama
4. Analiz
5. Sentez
6. Değerlendirme

! Amaç üst düzey öğrenme becerisini geliştirmek

TOMLINSON'a göre:

1. Hazırbulunusluk düzeyleri, ilgili alanları ve öğrenme farklılıklarına odaklanılmalı.
2. Öğrenme deneyimi sosyal ve işbirlikçi süreçtir.
3. Sınıfta olanların sorumluluğu önce öğretmene sonra öğrenciye aittir.

Farklılaştırmanın Amacı:

- Tüm öğrencileri seviyelerinin en üst düzeyine çıkarmaktır.

Farklılaştırmanın Uzun vadeli Amacı:

- Yaşam boyu öğrenme

Farklılaştırmanın Temel Öğeleri:

- İçerik
- Süreç
- Ürün
- Öğrenme ortamı

Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarının üç ögesi (Nedeni)

- Hazırbulunusluk
- İlgi
- Öğrenme profilleri

Farklılaştırılmış Öğretimin Temel İlkeleri:

- Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
- Öğretim programı her sınıfa özeldir.
- Ulaşılabılır görevler tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterir.
- Tüm öğrenciler için öğrenme hedefleri içerir.
- Süreçteki değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.
- Sınıf ortamında akran çalışmaları vardır.
- Esnek sınıf yönetimi tüm öğrenciler için etkili öğrenme dengesi sağlar.

KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

1. İSTASYON: Farklı konular aynı yöntemle öğretilir.
2. MERKEZLER: Aynı konular farklı yöntemlerle öğretilir.

- ilgi merkezleri
- öğrenme merkezleri

3. ÖĞRENME AJANDALARI:

- Her öğrenciye farklı görev ve ajanda verilir.
- Amaç derse destek olmak.
- Ajandalara öğrencilerin yapacakları görevler yazılır.

4. KARMAŞIK ÖĞRETİM:

- Farklı öğrencilerin grupları için kullanılır.
- Grup uygulamasıdır.
- Amaç her öğrencinin çalışmaya farklı yönden katkı sağlaması.

5. YÖRÜNGE ÇALIŞMALARI:

- Proje yönteminin bireysel halidir.
- Hazırlanacak projeler işlenecek konunun yörünge-sinden seçilir.
- Proje süresi 3-6 hafta arasında yapılır.

6. GİRİŞ NOKTALARI:

- Öğrencilere aynı anda farklı giriş noktalarından başlama imkanı verilir.
- Üstbilisel öğrenme kuramına dayanır.
- Öğrenci bir giriş noktasından okuyarak başka bir giriş noktasında drama yaparak başlayabilir.

7. ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ:

- Öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir sözleşmedir.
- Amaç öğrenciyi sürece aktif olarak katmak ve seçme hakkı vermek.
- Farklı yollarla kendi öğrenme sorumluluklarını almaları hedeflenir.

8. KATLI ÖĞRETİM:

- İçerik, öğretim süreci, öğretim ününü ve ortam boyutları katmanlandırılır.
- Aynı konuyu her öğrencinin kendi seviyesinde öğrenmeleri sağlanır.
- Bireysel farklılıklardan doğacak olumsuzlukları engellemek amaçlıdır.

9. GRUP ARAŞTIRMALARI:

- Öğretmen rehberdir.
- Sınıf ilgi alanlarına göre sınıflandırılır.

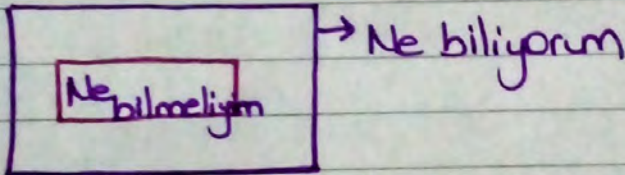
FARKLAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE TEKNİKLER:

ÖĞRETİM ÖNCESİ TEKNİKLER:

1. KÖŞE KAPMACA:

- Sınıfın köşelerine "Neredeyse, hiç, bazen, sıklıkla, kesinlikle" yazılı kartlar asılır.
- Öğrencinin konu ile ilgili bilgisini belirten köşeye gitmesi ve açıklama yapması sağlanır.

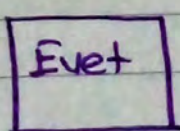
2. KUTU YAPMA:

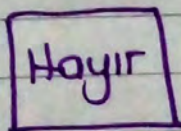
- Öğrenci iç içe iki kutu diker.
- Dış kutunun içine "NE BİLİYORUM?"
- İç kutunun içine "NE BİLMELİYİM?" yazar ve cevap arar.

@SEDAOGRETMEN4

3. EVET-HAYIR KARTLARI:

ön yüz

arka yüz

Öğretmenin sandığı sorulara kartları kaldırarak cevap verirler.

ÖĞRETİM SÜRECİNDE KULLANILAN TEKNİKLER:

1. PARMAKLA İŞARETLEME:

Baş parmak;

- ↑ ise çok şey biliyorum
- ise biraz bilgim var.
- ↓ ise çok az bilgim var.

2. YUMRUK YAPMA:

- 5 parmak açık ise → Açıklayabilecek kadar iyi biliyorum.
- 4 " " " → Yalnız yapabilecek kadar bilgim var.
- 3 " " " → Biraz yardıma ihtiyacım var.
- 2 " " " → Pratik yapmalıyım.
- 1 " " " → Yeni öğreniyorum.

3. GERÇEKLE YÜZLEŞME:

1.kart	2.kart	3.kart
mutlu	sakin	üzümlü
1.kart	(ciddi)	

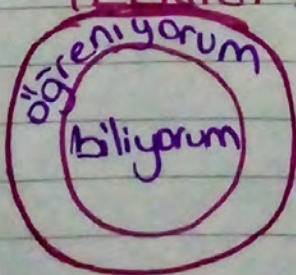
- Öğretmen öğrencilere 3 adet kart dağıtır.
- Kartlarda yüz ifadeleri bulunur.
- Sorulara duygularla cevap verileceği durumlarda kartlarla yanıt verir.

ÖĞRETİM SONRASI DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ:

1. SARMAL OLUŞTURMA:

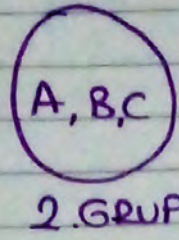
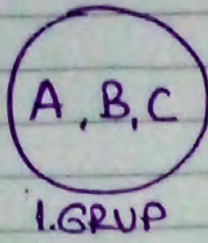
- Soru sorulur öğrenci cevabını kağıda yazar.
- Dönüşümlü söz hakkı gelen kağıdı okur.

2. SİMİT TEKNİĞİ:

Sorunun cevabını yada konu hakkında bilgisi olup olmadığını simit şeklinin içine veya dış tarafına not eder.

3 - KONUŞMA HALKASI:

- 3'er kişilik gruplar yapılır.
- Her öğrenciye A, B, C isimleri verilir.
- Sırayla konu hakkında konuşmaları sağlanır.

4 - DÖNGÜSEL YANSIMA:

- Sınıf köşelerine konu isimleri yazılır.
- Öğrenciler küçük gruplar halinde köşelere giderler.
- Köşelerde bulunan kağıda bildiklerini yazar.
- İşaretle birlikte başka köşeye geçer.

5 - PORTFOLYO:

Öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesidir.

Portfolyo Neye Yarar?

- Kat edilen ilerlemeyi gösterir.
- Başarının kanıtlarını sunar.
- Ölçme ve değerlendirmeyi destekler.
- Gerekli ek öğrenmeyi belirler.
- Geri bildirim ve yansıtma sürecini belirler, kolaylaştırır.
- Öğrenci de değerlendirmesini yapabilir.

Portfolyo Aşamaları:

1. Ürünlerin toplanması.
2. Ürünlerin seçimi
3. Neden ürünlerinin seçildiğinin açıklaması.
4. Bir daha ki sefere nelere dikkat edilecek ve eksikliklerin belirlenmesi.

İÇERİĞİ FARKLI LAŞTIRMANIN YOLLARI:

- Farklı okuma düzeylerinde metin kullanma
- Bütünden - parçaya, parçadan bütüne gitme
- Öğrencileri destekleme cesaretlendirme
- İlgi alanlarını ve hazır bulunuşluk seviyelerini dikkate alma

Farklılaştırmanın Temel Öğeleri :

1- İÇERİK (GİRDİ) :

- Öğretilmesi beklenen konuların tümüdür.
- İçerik belirlenirken öğretmen hem konu hemde öğrenci hakkında bilgiye sahip olmalıdır.
- İçerik farklılaştırmasının amacı öğrencinin istediği yönteme uygun koşulların sağlanıp öğrenciyi en üst seviyeye çıkarmak.

2- SÜREÇ :

- Süreç öğrencinin bilgiyi anlamlandırmasıyla başlar.
- Süreç okuldaki etkinlikler yoluyla ilerler.

3- ÜRÜN :

- Öğrencinin bildiğini, öğrendiğini ortaya koymadaki yorumudur.
- Deneme, makale veya diğer yazı türleri ürün niteliğindedir. (Dilsel zeka odaklı öğrencileri farklılaştırmak için alternatiflerdir).

4- ÖĞRENME ORTAMI :

- Öğrenme ortamının bireysel ve ortak çalışma için uygun düzenlenmesi, sıkıcılıktan uzak, öğrenci odaklı bir niteliğe sahip olması öğrenciyi öğrenmeye davet eder.

ÖĞRENME ORTAMI NASIL OLMALI?

- Öğretmen, öğrencilerin bilişsel, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarına uym sağlamalı.
- Öğrenciler kendilerini güvende hissetmeli.
- Öğretmen öğrenci farklılıklarına saygı duymalı.
- Öğrenciler birbirlerine saygı duymalı.
- Fiziksel düzenlemeler esnek olmalı.
- Öğretmen ve öğrenci sınıf ortamında kararları ortak almalı.

★ FARKLAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN ROLLERİ:

★ Öğretmede olması gerek iki önemli faktör:

- İSTEK
- BECERİ

! Öğretmenin süreç içinde öğrenciye iletmesi gereken mesajlar şunlardır:

1- Davet Mesajı:

"Burada olmanızdan çok memnunuz. Sınıfa önemli özellikler getirdiğinizin farkındayım."

2- Yatırım Mesajı:

"Bu sınıfta ve Dünya'da önemli olduğunuzdan hızlı ve çok büyümenize yardım edeceğim."

3- Kalıcılık Mesajı:

"Her zaman ilk denemenizde başarılı olmaya bilirsiniz, bunu birlikte geliştirmek için çalışacağım."

4- Fırsat Mesajı:

"Gençsiniz bazı olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Geşitli ortamda, rollerde olmanız için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum."

5- Düşünme Mesajı:

"Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı sık sık düşüneceğim."

★ DUYGULAR VE ROLLER:

Zihin temelli eğitimde üç temel unsur vardır.

- 1- Duygusal İklim
- 2- İlişki (Rahatlatılmış uyanıklık)
- 3- Karmaşık deneyimde öğretim (Derinleştirme)

! Ödül ve ceza uygulamaları yaratıcılığı engellediği için öğrenmeyi öğrenme olasılığını azaltır. Ödüller ~~ve~~ şu şekillerde kullanılmalı:

- 1- Tehdidî ortadan kaldırmak.
- 2- Güçlü olumlu iklim yaratmak.
- 3- Geri bildirimi arttırmak
- 4- Hedefleri belirlemek
- 5- Olumlu duyguları harekete geçirmek

★ SINIF İKLİMİ:

- Farklılaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler kendilerini, risk alma konusunda, öğrendiklerini veya eksikliklerini ifade edebilecek kadar emin ve güvende hisseder.

- Öğretmenlerin verdikleri geri bildirim sadece doğru veya eleştiri için değil, güven ve kalıcılığı arttıracak nitelikte olmalı.

★ FARKLIlaştırılmış ÖĞRETİM PLANLAMA:

- 1- İlk olarak dersin kazanımlarına göre temel standartlar belirlenir. Veri toplamak için strateji belirlenir. Uygun bir final değerlendirmesi hazırlanır.
- 2- İçerik, bilgi ve becerileri bütüncül şekilde kazandıracak şekilde yapılandırılır.
- 3- Öğrenciler için ön değerlendirme (üniteden 1-2 hafta önce) yapılır.
- 4- Öğrencilerin öğrenmeleri gereken kazanımlar belirlenir, gereksiz bilgiler ayıklanır, materyaller hazırlanır.
- 5- Öğrencilerin bildiklerini göstermelerine fırsat sağlanır. En etkili değerlendirme ve puanlama belirlenmelidir.

! Farklılaştırılmış eğitimden anlaşılacağı gibi;

Öğrencilerin farklı öğrenme tercihleri, göklu zekâları ve ilgileri dikkate alınmalıdır.

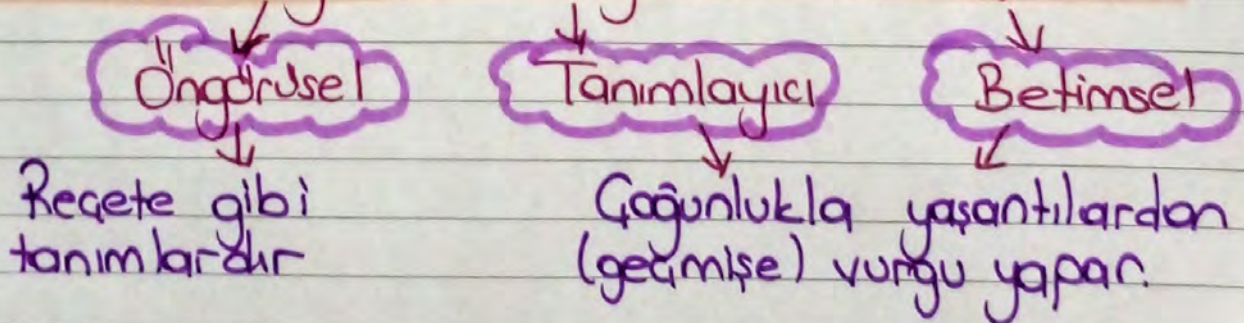
PROGRAM TÜRLERİ VE PROGRAM GELİŞTİRME

- ①
- Eğitim programının temel sorunları üzerine değinen ve bu konuyla ilgili ilk kitabı 1918 yılında BOBBİT yazmıştır.
 - BOBBİT eğitim programını çocuk ve gençlerin yetişkin yaşamında yapılması gereken şeyleri yapabilmek için yapmaları gereken deneyimlemeleri gerekenlerin toplamı olarak değerlendirir.
 - TYLER eğitim programını bilimsel ve kuramsal çalışmaların elde edilen çalışmalar (amaçlar) doğrultusunda biçimlenmiş öğrenci yaşantılarının tümü olarak değerlendirir.
 - ENGLISH'e göre program öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken doküman ya da plandır.
 - POSNER'e göre hem öğretmene hemde değerlendirmeye sürecine karar vermeye olanak sağlayan öğrenme ürünleridir.
 - ORNSTEİN ve HUNKİNS'e göre kendine göre ilkeleri kuramları, yöntemleri olan çalışma alanıdır.

TÜRKİYE'DEKİ ARAŞTIRMACI VE DÜŞÜNÜRLERE GÖRE

- VARİŞ'a göre eğitim programı Bir eğitim kurumunun, çocuklar ve gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük faaliyetlerdir.
- ERTÜRK'e göre (yetişek kavramı) Belli öğrencileri belli zaman süresi içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümüdür.
- SÖNMEZ'e göre (yetişek kavramını kullanır.) Öğrencide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışların gerçekle bağlantısını, eğitim ve sinama durumlarını kapsar.

Düşünürlerin Eğitim Programına Yaklaşımları

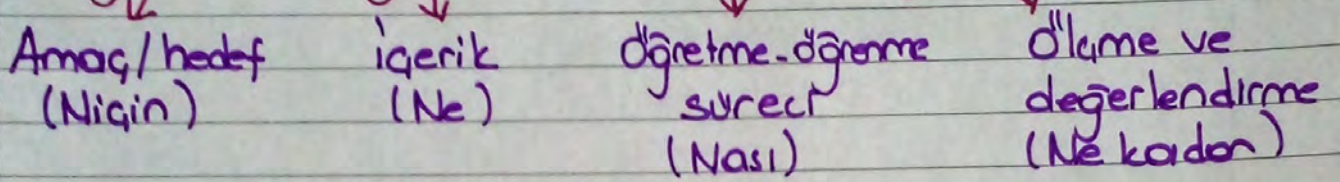

Programın Yapılan Yorumları:

- Siyasal bir araçtır.
- Hizmet etmekte olduğu kültürün yansımasıdır.
- Toplumsal etkinliklerin sonucudur.
- Aralıksız gelişir.
- Ne öğrenildiğidir.
- Okulda alınan tüm derslerdir.
- Öğretme ve öğrenmeyi aydınlığa kavuşturur.
- Öğretmen ve öğrencinin ellerinde hayat bulur.
- Eğitimin kalbidir.
- Okulun varoluş sebebidir.

(2)

Eğitim Programının Temel Öğeleri

PROGRAM TÜRLERİ

- **Eisner** → Açık program, dolaylı program, örtük program, ihmal edilen program
- **Posner** → Resmi program, uygulamadaki program, örtük program, ihmal edilen program, ekstra program.
- **English** → Resmi program, resmi olmayan program, örtük program
- **Crawford** → Yazılı program, öğretilen program, test edilen program
- **Sönmez ve Alacapınar** → Resmi yetişek, örtük yetişek, karşıt yetişek, ek yetişek
- **Glatthorn** → Önerilen program, yazılı program, öğretilen program, desteklenen program, test edilen program, öğrenilen program, örtük program.

1- RESMİ PROGRAM:

(3)

- Resmi metinlerde açıkça belirtilen biçimde geliştirilmiştir.
- Hedef, konu, işleniş sırası, amaç-gereç ve değerlendirilmeyi içerir.
- Belli bir kapsamı ve düzeni vardır.
- Ders programı (Ders planı) hazırlanmada temel oluşturur.
- Sönmez ve Alacapınar'a göre geçerli olanı devlet tarafından hazırlanıp eğitim bakanlığınca yürütülendir.
- Hukuki bir nitelik taşır.

2- UYGULAMADAKİ PROGRAM:

- Ellis'e göre programın uygulamasında asıl kararı veren öğretmendir.
- Uygulanan, işevuruk, gerçekleşen ya da öğretilen programda denilir.

3- TEST EDİLEN PROGRAM:

- Öğretmen, kurum ve devlet tarafından hazırlanan sınavlarda ölçülen öğrenmeleri kapsar.
- En önemli özelliği; ölçme araçlarında hangi amaçların doğrulduğu ve hangi sorularla ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır.

4- ÖRTÜK PROGRAM:

- informal, gizli saklanan programda denilir.
- Resmi ve yazılı olmayan bir programdır.
- Öğretmenlik, okulun, toplumun norm ve değerlerini içerir. (Okul kuralları, disiplin anlayışı, okul ve çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci ilişkileri)

5- İHMAL EDİLEN PROGRAM:

- Resmi programda yer almasına rağmen uygulamaya konmayan, göz ardı edilen, üstün köknü geçirilen programdır.

6- EKSTRA PROGRAM:

- Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyimi içerir.
- Sinema, tiyatro, konferans, spor karşılaşmaları gibi
- Gönüllülük esasına dayanır.

7. DESTEKLENEN PROGRAM:

- Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları içerir.
- Ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre

8. ÖNERİLEN PROGRAM:

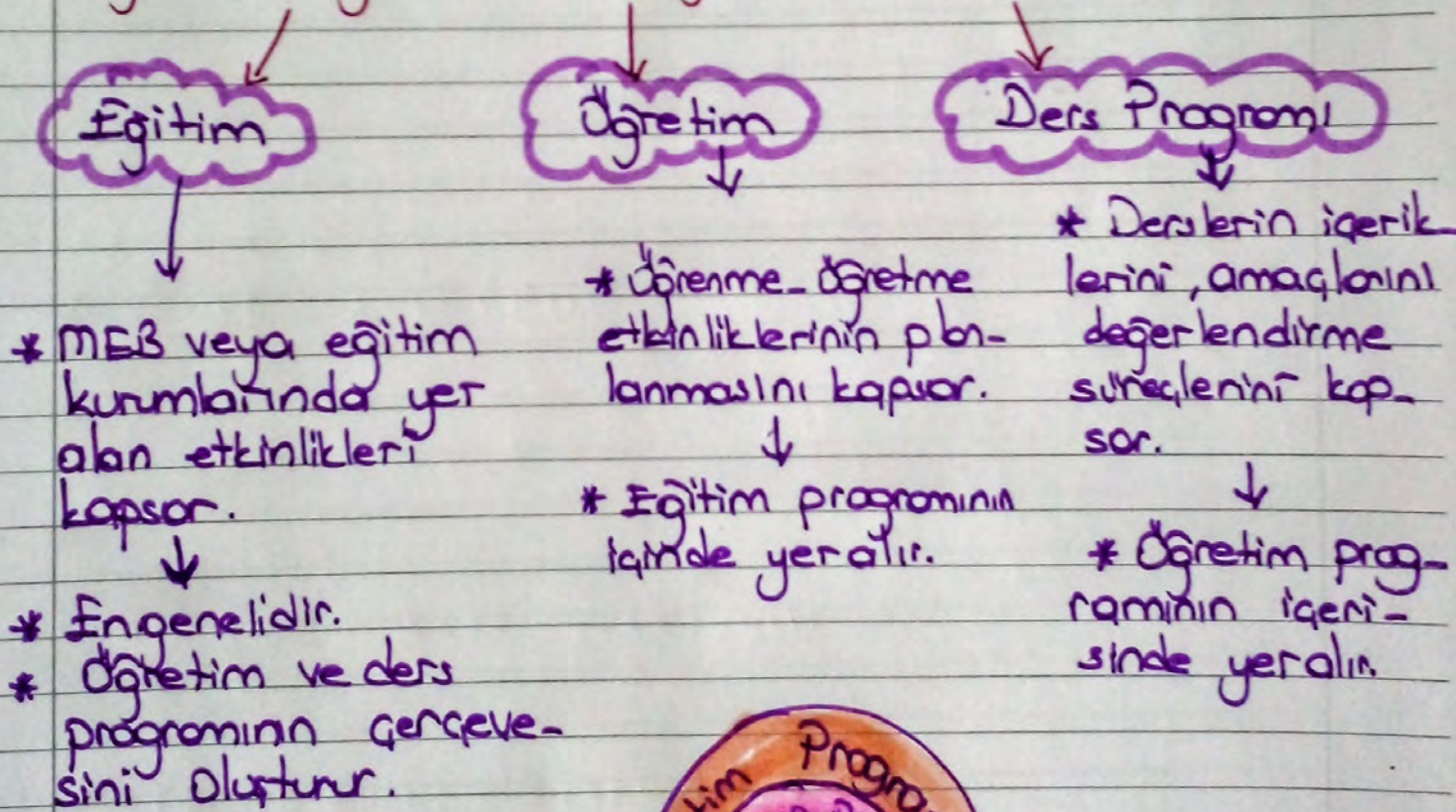
- Bilim insanları ya da meslek kuruluşlarıca hazırlanan programdır.

Önemli! Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015) tarafından hazırlanan "Ulusal Eğitim Programı 2015-2022" bu programa örnektir.

9. KARŞIT PROGRAM:

- Schönmez tarafından oluşturulmuştur.
- Resmi programın tam karşıtıdır.

Eğitim Programlarının diğer bir sınıflandırma şekli:

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ :

- ①
- Hewitt'e göre eğitim programı geliştirme, bilgiye katkı sürecini temsil eder.
 - Ornstein ve Hunkins'e göre programlar hedef değil, bir yolculuk gibi düşünülmeli.
 - ! Program geliştirme eğitim programı değerlerinin (hedef, içerik, süreç ve değerlendirme) arasındaki ilişkiler bütünüdür.
 - Etkili bir program geliştirme; programı oluşturan felsefeyi, amaçları, hedefleri, deneyimleri, kaynakları ve değerlendirmeleri yansıtmalıdır.
 - Program geliştirme bilimseldir, araştırmaya dayanır.
 - ! Türk eğitim sisteminde Demirel tarafından geliştirilen model temel alınarak genel hatlarıyla bir programın geliştirilme süreci üzerinde durulmuştur

1. PROGRAMIN PLANLANMASI:

- Bu süreçte öncelikli olarak kimlerin hangi amaçla yer alması gerektiğine karar verilir.

- Bu aşamada; uzmanlar, karar veren yetkililer, kararlara yön veren kişiler, danışmanlar yer alır.

- Öğretmen, öğrenciler, sivil toplum üyeleri de doğrudan ya da dolaylı olarak süreçte yer alır.

- Çalışmanın ne kadar süreceği, sürecin adımları, ne kadar sürede tamamlanacağını belirtildiği çalışma planının yapılması gerekir.

- En kritik aşama tasarıya temel teşkil edecek gereksinimler belirlenir. (ihtiyaç analizi)

- ihtiyaç analizi (Tyler) bireysel ve kurumsal gelişimi sağlama sorunlarına çözüm yolu bulmak olarak nitelendirilir.

- Gereksinimler programın geliştirilmesine kaynaklık eder.

2. PROGRAMIN TASARLANMASI:

- ②
- Tasarlama programın öğelerini kapsar. (Amaç, içerik, süreç, değerlendirme)
 - Tasarımda en önemli olan gereksinimlerin iyi analiz edilmesi.

3. PROGRAMIN UYGULANMASI:

- Öncelikle eğitim uygulaması denemek için pilot uygulama yapılır.
- Denemenin nerede ve nasıl yapılacağına karar verilmeli ve planlanması gerekir.
- Pilot uygulamada direnç gösterecek durumları ve bunları ortadan kaldırmak için önlemler alınmalı.

4. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ:

- Bu aşamada süreç incelenir ve değerlendirilir.
- Program direkt uygulanabilir, geliştirilerek uygulanabilir ya da ortadan kaldırılabilir.

5. PROGRAMIN SÜREKLİLİK KAZANDIRILMASI:

- Programın süreklilik kazanması araştırma-geliştirme çalışmaları ile geliştirilmesiyle gerçekleşir.

PROGRAM DEĞERLENDİRME

• Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi:

- * Karar verme sürecidir.
- * Barnes'e göre bu süreçte sorulacak sorular;
 - Ne değerlendirilecek? - Nüin ve nasıl değerlendirilecek?
 - Kim / kim için değerlendirilecek?
 - Nerede değerlendirilecek?
 - Ne zaman değerlendirilecek?
- * Ertürk'e göre; davranış değişikliğini gerçekleştirme başarılı olup olmadığının
- * Varış'a göre; geliştirme ve değerlendirme iç içe bir süreçtir. Ve en önemli aşamadır.
- * Pasner'e göre; incelemelere göre programın değerinin belirlenmesidir
- * Ornstein ve Hunkins'e göre; karar vermek için bilgi toplama sürecidir.

* Olmaya göre, bilimsel temelleri olan bilgi toplama sürecidir.

(3)

soru sormak

doğru soru sormak

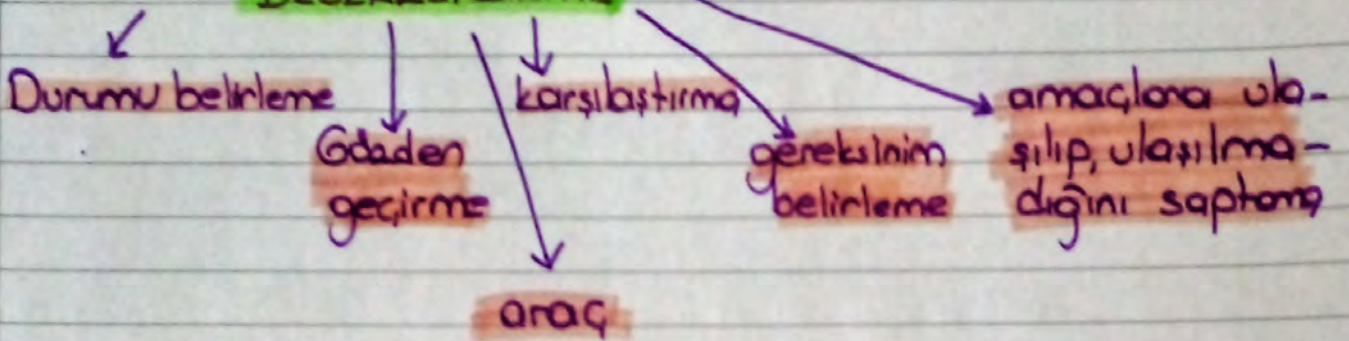
doğru insana sormak.

* Dikkate alınacak önemli unsurlardan biride BAĞLAM'dır.

* **Bağlam**; bir olay veya durumun sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik, psikolojik ilişkiler düğümüdür.

* Sonuç olarak:

DEĞERLENDİRME

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ:

1. Planlama:

- * - Bağlam tanımlanır
- Veri toplama yöntemleri belirlenir.
- Ölçme araçları hazırlanır.

* Bu sürecin en önemli kısmı değerlendirilmenin neden yapılacağı, bulguların hangi amaçla kim tarafından kullanılacağı, daha önce değerlendirilip değerlendirilmediği, maliyeti.

* Değerlendirmeyi yürütecek kim karar verilir.

Dış değerlendiriciler

İç değerlendiriciler

Projeyle ilgisi olmayan kişiler

Programın içinden olanlar

* Planlama aşamasında değerlendirme yaklaşım ve modelleri önemlidir.

* Diğer bir aşama soru ve ölçütlerin belirlenmesidir.

* Son olarak uygulama planlanır ve iş akışı oluşturulur.

2. Uygulama:

* Veri toplama araçları kullanılarak değerlendirilecek durumun anlaşılmasına yönelik veriler toplanır.

(4)

* Veri toplama araçları;

- Sınav sonuçları
- Öbekler
- Testler
- Gözlemler
- Konuyla ilgili dokümanlar
- Görüşmeler

* Uygulamanın son aşaması raporlamadır.

3. Değerlendirme: (Meta Değerlendirme)

! "Değerlendirmenin değerlendirilmesi"

* Değerlendirici bir eylem planı hazırlar.

EYLEM PLANININ AŞAMALARI:

- 1- Değerlendirilecek programda olguya odaklanma
- 2- Bilginin toplanması
- 3- Bilginin organize edilmesi
- 4- Bilginin analiz edilmesi
- 5- Bilginin raporlaştırılması
- 6- Bilginin sürekli olarak güden geçirilmesi

● PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ:

FORMAL ← (Değerlendirme biçimine göre) → INFORMAL

- Sistematiik süreçtir.
- Yapılandırılmıştır
- Süreci hakkında uzmanlık gerektirir

- Sistematiik değildir.
- Özel bir nitelik taşıır.
- Günlük yaşamda karşılaşılan olaylarda ortaya çıkar
- Deneyimler, içgüdüler önemlidir.

BİGİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME

← (Değerlendirme
amaçına göre)

→ TOPLAM DEĞERLENDİRME

5

- Gıdeden geçirme amacıyla yapılır.
- İlk aşamalarda kullanılır.
- Ayrıntılı bilgilendirme sağlar.

- Programın uygulanmasından sonra yapılır.
- "Eğitim programı başarılı oldu mu?" sorusunu sorar.
- Programın her öğesinin toplam etkisi ile ilgili kanıt toplar.

KIRKPATRICK:

Toplam değerlendirme için;

- * Tepkiler
- * Öğrenme
- * Transfer etme
- * Sonuçlar

olmak üzere dört düzeyi olduğunu belirtir.

PROGRAM DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI:

1. Hedefe Dayalı Değerlendirme:

• Hedeflerin belirlenmesini ve çıktıların değerlendirilmesini esas alır.

• Program uygulandıktan sonra kullanılabilir.

• Sınırlılığı vardır. Sürekte çıkan sorunların belirlenmesi ve müdahaleşi yapılamaz.

2. Yönetime Dayalı Değerlendirme:

• Yöneticiye ya da program liderlerine bilgi sunulur.

3. Üçüncü Ödelli Değerlendirme:

• En eski ve en çok kullanıldır.

• Programın niteliğine üçüncü rapor verir.

4. Tüketici / Yararlanıcı Ödelli Değerlendirme:

• Eğitim programları, çalıştay, hizmet içi eğitim gibi materyol ve kuruluşlar hakkında bilgi toplayan kuruluşlar tarafından geliştirilmiştir.

5. Katılımcı Ödelli Değerlendirme:

• Programla ilgisi olanlar katılır ve aktif bakış sağlar.

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ

① **Kavram** = Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarımdır.

Kavram öğretiminde somut kavramlar veya soyut kavramlar kullanılır.

Kavramların Özellikleri

Öğrenilebilirlik : Doğrudan değil sonradan öğrenilir.

Kullanılabilirlik : Farklı alanlarda kullanılabilir.

Açıklık : Anlaşılabilir.

Genellik : Hiyerarşik olarak organize edilir. (Genel'den özel'e)

Güçlülük : Kavram diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı oluyorsa güçlüdür.

Kavram Öğrenimi ve Öğretimi

Bilgiler yapılandırılır

Yaşam boyu devam eder

Diğer kavramlarla ilişkilidir.

Kavram Geliştirme Süreçleri

Genelleme

Ayrım

Tümevarım

Toruma

Tümdengelim

Kavram Öğrenmede Öğrenme Kuram ve Yaklaşımları

Piaget : Özümseme, uyumsama, dengesizlik süreçlerini ifade etmiştir. (Bilişsel yaklaşım)

Bruner : Öğrenme bilgi yığını değil örüntüdür. Buluş yoluyla bir bütüne varılır. (Yapılandırmacı)

David Ausubel : Tümden gelim ve anlamlı sunuş yoluyla gerçekleşir.

Kavram Yanılgısı : İşlenecek konuların önceden TV, çevre, aileden öğrenilmesi ve bilimsel doğrulukla ters düşmesidir.

! Zihinlerden zor silinirler.

Var olan yapıdaki kavramların değiştirilebilmesi için:

- Mevcut kavramdan hoşnutsuz olmalıdır.
- Yeni kavramın anlaşılır olması gerekir
- " " mantıklı olmalı.
- " " işe yarar olmalı.

Kavram öğretimi ve kavram yanlışları Tespitinde
Kullanılacak araçlar:

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Kavram karikatürleri
4. Metaforlar ve analogiler
5. 2/3 basamaklı testler

1. KAVRAM HARİTALARI

- * Joseph D. Novak tarafından anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak geliştirildi.
- * Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar.
- * Anlamlı öğrenmeye yardımcı olur
- * Grafiksel görsel bir araçtır.

Hazırlanırken dikkat edilecek hususlar:

- Tek bir akış diyagramı şeklinde hazırlanmalıdır.
- Özel isimler yazılmaz.
- Her kavram bir defa kullanılır.
- Belli bir grup kavramlar renklendirilebilir.

- Kavramları bağlayan çizgiler vardır.

- Tek bağlantı yerine çapraz bağlantıda olmalı.

Ders girişinde: Öğrenilecekler bütün halinde görülür.

Dersin gelişmesinde: Kavramlar arası ilişki aşamaları açıklanır. Öğretmen ve öğrencilerde birlikte hazırlanabilir.

Dersin sonunda: Konuyu özetlemeyi sağlar. Ev ödevi olarak verilebilir.

2. ZİHİN HARİTALARI

- * Tony Buzan tarafından geliştirilmiştir.
- * İlk olarak not alma şeklinde ortaya çıkmıştır.
- * Olayları sistematik şekilde gösterir.

3. V-DİYAGRAMLARI

③ * D. Bob GOWIN ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir.

* İlk amacı fen almindaki araştırmaların etkili olmasıdır.

* Öğrencilerin teorik bilgileri ile uygulamalar arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olur.

4. KAVRAM KARİKATÜRLERİ

* Günlük hayattan bilimsel olayı ele alır.

* İnsan ve hayvan karikatürü kullanılır.

* Karakterler diyalog halindedir.

* Karakterlerin görüşleri kısa ve özdir.

* Konuşmaların biri bilimsel olarak doğru, diğerleri kavram yanılgısı içerir.

* Karikatürler dikkat çekici olmalı.

* Akla uygun şekilde olmalı.

* Poster şeklinde kullanılabilecek boyutuna dikkat edilmeli.

! Konuşma balonlarına bir tane baş balon ilave edilir.

1

AKRAN ÖĞRETİMİ

Öğrenciyi aktif öğrenme sürecine katar.

Öğrenci merkezlidir.

Akron desteğini sağlar.

Akron Öğretiminin Adımları

1. Kısa konu anlatımı (5-10 dk)
2. Kavram testi
3. Öğrenci Oylaması (1. tur)
4. Cevapların gözden geçirilmesi.
5. Akron tartışması
6. Öğrenci oylaması (2. tur)
7. Cevapların gözden geçirilmesi
- 8 - Açıklama / Anlatma

Öğretmen öğrencilere sorular sorar.

- Doğru cevap $< \%30$ ise geri dönülür konuya
- " " $\%30 - \%70$ arasındaysa idealdir.
- " " $> \%70$ ise cevap açıklanır ve konuya geçiş yapılır.

! En önemli aşama kavram sorusudur. Kavram sorusunun özellikleri şu şekildedir.

- Sadece sayısal olmamalı.
- Çoktan seçmeli olmalı.
- Açık ve net dille sorulmalı.
- Ne çok zor ne çok kolay olmalıdır.
- Tek bir kavram üzerinde olmalı.

★ Öğrencilerden gelen cevaplar alınırken kullanılan yöntemler:

1. El kaldırma:
2. Flaş kartlar: [A] [B] [C] kartları hazırlanır.
3. Tarayıcı formları: Büyük gruplarda uygulanır.
4. Clickers: Teknolojik uygulamadır.
5. Çevrim içi yönetim sistemleri: web 2.0 araçları yardımıyla kullanılır.

OKUL DIŐI ÖĞRENME

(2)

FORMAL ÖĞRENME

- Genellikle okulda
- Motivasyon dışsal
- Yapılandırılmıő
- Zorunlu
- Öğretmen lider
- Öğrenme değeriendirilir.
- Ardıőık
- Önceiden planlıdır.

İNFORMAL ÖĞRENME

- Her yerde
- İksel motivasyon
- Yapılandırılmamıő
- Gönüllü
- Öğrenci öncü
- Öğrenme değeriendirilmez.
- Ardıőık değil
- Kendiliğinden

NON-FORMAL ÖĞRENME

- Okul dıőı kumlarında
- İksel motivasyon
- Yapılandırılmıő
- Genellikle gönüllü
- Rehber / öğretmen öncülüđünde
- Öğrenme değeriendirilmez.
- Genelde ardıőık değil
- Önceiden planlı.

! Okul dıőı öğrenmede İÇERİK - YÖNTEM - ORTAM iliőkisine dikkat edilmeli.

↓ ↓ ↓
(NE?) (NASIL?) (NEREDE?)

! Disiplinler arası yaklaşım ve yaparok - yaőayarok öğrenmeyi sağlar.

OKUL DIŐI ÖĞRENME ORTAMLARI

1. Etkinlik Öncesi Hazırlıklar:

3

- Plan hazırlanır.
- Yönetim ve veli izni alınır.
- Ulaşım planı
- Gidilecek yer iznleri
- Öğrenci bilgilendirilmesi, güvenlik
- Velilerin bilgilendirilmesi
- Çalışma programlarının belirlenmesi
- Öğrenci gereksinimlerinin hazırlanması.

2. Etkinliğin Uygulanması:

- Öğrenciler organizasyon kuralları hakkında bilgilendirilir.
- Grup çalışması yapılabilecek şekilde belirlenmelidir.
- Çalışma kağıtları doldurulur.
- Öğrencilere serbest zaman verilir.

3. Etkinlik Sonrası Değerlendirme:

Kullanılabilecek değerlendirme araçları;

- Kavram haritaları
- Zihin haritaları
- Metin özetlemesi
- Bulmacalar
- Gazete/ broşür hazırlama
- Fotoğraf sergisi
- Mektup yazma

EĞİTİMDE ETKİLİ GERİ BİLDİRİM 1. Öğrenmenin Doğası:

* Öğrenme sürecinin belirleyici unsurları:

- İstek olmadan gerçekleşmez.
- Korku ve baskıyla değil kendi kabiliyetiyle etkili öğrenir.
- En önemli itici güç meraktır.
- Bireysel öğrenme özellikleri doğrultusunda öğretimin farklılaştırılmalıdır.
- Öğretmenin en önemli görevi öğrenmeyi sevdirmektir.
- En geniş tabanlı öğrenme yaparok - yasayarok öğrenme.
- Demokratik sınıf ortamı olmalı.
- Öğrencileri desteklenmeli.
- Öğrenme bireyin kendi zihin şemasını oluşturma ile gerçekleşir.
- Hata da en önemli deneyimdir.
- Geri bildirimlerin olumlu etkisi vardır.
- Geri bildirim ile katılımın niteliğinde değerlendirilir.

2. Etkili Geri Bildirim:

Bloom'a göre öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurlar;

- Bilişsel giriş davranışları
- Duyuşsal " özellikleri
- Öğretim hizmetinin niteliği (ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme)

* Duyuşsal özellikler \leftrightarrow bilişsel beceriler

* Duyuşsal özellikleri arasında öğrenciler için önemli olan akademik özgüvendir.

Akademik özgüven nedir?

Kendi öğrenme kapasitesi ile ilgili bireyin kendine yönelik algısıdır.

Geri bildirimler

1. Pozitif, güçlendirici
2. Negatif / yapıcı / düzeltici

Geri Bildirimler Nasıl Olmalıdır?

1. Ayrıntılı sunulmalı.
2. Ürüne yönelik olmalı.
3. Stres odaklı ve biçimlendirici olmalı.
4. Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal olmalı.
5. İlerlemeyi ve farkı göstermeli.
6. Sözlü ve yazılı olmalı.
7. Pozitif unsurları içermeli.
8. Pozitif jest ve mimikler olmalı.
9. Düşündürmeye yönelik olmalı.
10. Düzeltme içermelidir.

3. Etkili Geri Bildirim Sürecinde Web 2.0 Araçları:

Kahoot: Anlık geri bildirim verilebilir. Hatırlama ve Anlama düzeyindeki sorulara geri bildirim sağlan.

Formative: Öğrenci ile etkileşime girilip ayrıntılı geri bildirim sağlan.

Socratic: Sorular hazırlanabilir, onaylayıcı veya detaylı geri bildirim verilebilir.

Edmodo: Sınıf sınıf uygulaması.

Google drive: Ortak dokümanlar oluşturulabilir. Öğrenci ve öğretmen dokümanlar üzerinde değişiklik yapabilir.

ÖĞRENME, ÖĞRETİM VE EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

ÖĞRENME KAVRAMI:

- Bireyin çevresiyle olan etkileşimleri ile davranışların oluşması ya da değiştirilmesi sürecidir.
- Sadece büyüme süreci değil, insan eğilimlerindeki değişimdir.
- Bilgiye ve davranışta meydana gelen kalıcı değişikliklere neden olan yaşantı sürecidir.
- Tekrar ya da yaşantı sonucu meydana gelen devamlı değişimdir.
- İnsan davranışında pratikten kaynaklanan göreceli sürekli değişimdir.
- Davranışta nispeten kalıcı izli değişimdir.
- Tecrübeye dayalı bir süreçtir.

Öğrenme kavramının Temel Özellikleri:

- 1- Bireyin davranışlarında bir değişim olur.
- 2- Meydana gelen değişim kalıcı ve uzun süreli dir.
- 3- Aktif katılımı sağlar. Öğrenme deneyim kazanma sonucu oluşur.
- 4- Öğrenme gerçekleştiğinde bilgilerin transferi mümkündür.
- 5- Öğrenme ile ortaya konulan davranış değişiklikler hastalık, ilaç kullanma gibi etkenlere bağlı olmalıdır.
- 6- Öğrenme sonucu ortaya konulan davranış değişikliği büyüme sürecinde ortaya çıkmamalı.

ÖĞRENME NEDİR?

- Bireyin davranışında yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir.
- Neyi değiştirmesi gerekiyor
- Nasıl "
- Ölümlü nedir değişimin

Öğrenme ile ilgili kullanılan bazı kavramlar

REFLEKS: Bireyin doğuştan getirmiş olduğu bir uyarıcıya karşı belli ve basit davranış gösterme eğilimi

- Bilinçli tepkiler değildir.
- Doğuştan gelir
- Hayati öneme sahiptir.
- Belli ve basit davranıştır.
- Yaşam boyu sürer.
- Biyolojik donanımda yer alır.
- Belli bir uyarıcısı vardır.

2. İĞGÜDÜ: (Annelik iç güdüsü)

- Temel psikolojik bir süreçtir.
- Doğuştan gelir
- Bir türün bütün üyelerinde bulunur.
- Karmaşıktır.
- Belli bir biyolojik gereksinim ile ortaya çıkmaz.

! Refleks ve içgüdü öğrenme olarak kabul edilmez.

3. YAŞANTI:

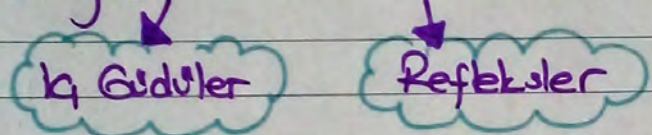
- Öğrenmenin gerçekleşmesi yaşantı yoluyla olur.
- Bireylerin çevresi ile olan etkileşimi sonucu bireyde kalır.
- Yaşantı ile deneyim kazanarak davranışlara yönelik pratiklik edinme anlamında önemlidir.

4. DAVRANIŞ:

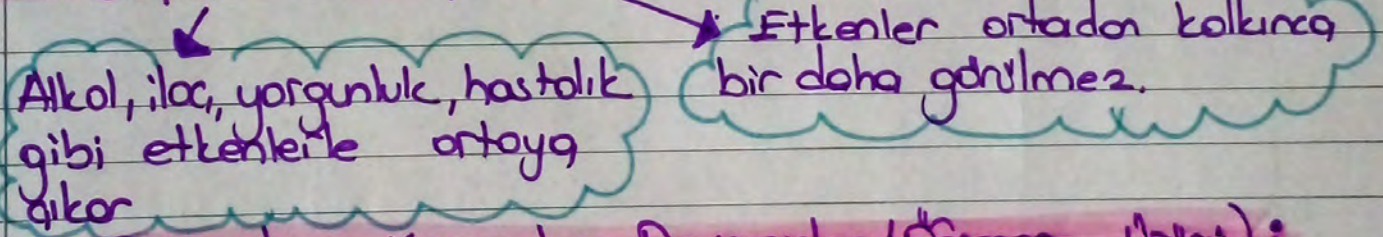
- Davranış organizmanın gözlenebilen her türlü etkinliğidir.

! Davranışlar üçe ayrılır:

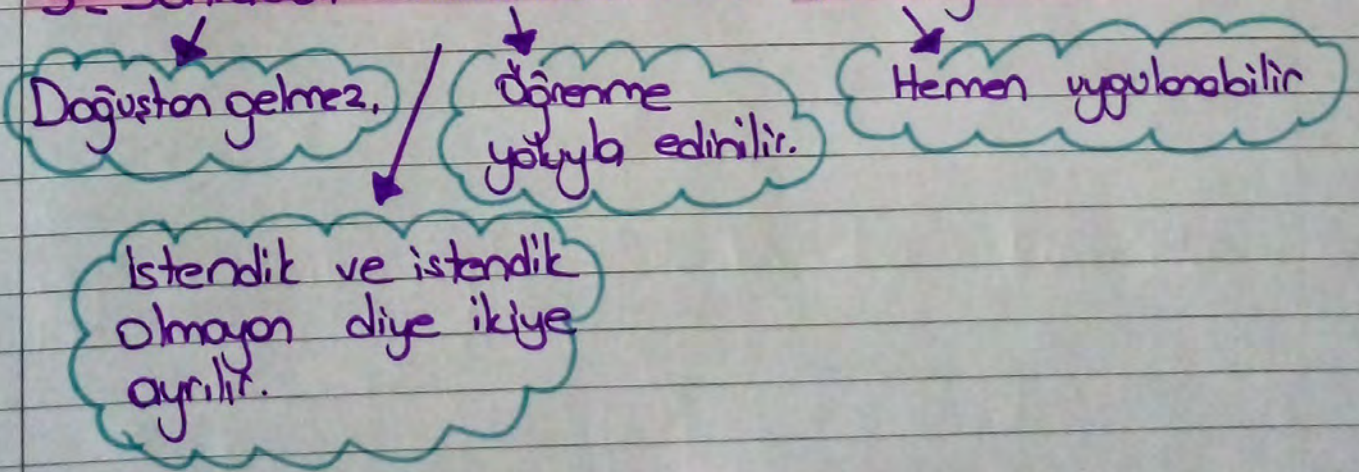
1. Doğuştan Gelen Davranışlar:

2. Geçici Davranışlar:

3. Sonradan Kazanılan Davranışlar (Öğrenme Ürünü):

* İstendik Davranışlar: (2 yolla kazanılır)

- Planlı eğitim yoluyla kazanılır.
- Hatalı davranış kazanımında olabilir.
(Kopya çekmek)
- Eğitim kurumlarında kazanılır.

- Gelişigüzel kültürleme ürünü olan davranışlar.
- Yaşam içinde kendi kendine kazanılır.
- Bazen faydalı, bazen zararlı olabilir.
- Obsesni toplaması → faydalı
Yen kesicilik → zararlı.

* İstendik Olmayan Davranışlar:

- Kötü kültürel koşullar altında kazanılan ve eğitimin hatalı yönüne olan davranışlardır.

* ÖĞRETME:

- Bireyin öğrenmesine destek, yardım, rehberlik işidir.
- Bilgi aktarımı değildir.
- Davranış modelleme, kaynak sağlama ile nasıl öğrenileceğini gösterme, dönüt verme dir.

* ÖĞRETİM:

- Planlı / amaçlı öğretme aşamasına / etkinliklerine denir.
- Okulda öğretim etkinlikleri öğretim programları doğrultusunda hazırlanır.

* ÖĞRETİM PROGRAMLARI:

- Planlanan etkinlikleri içeren yazılı dokümanlardır.

* ÖĞRENME İÇİN TEMEL İLKELER

- * Öğrenme hedefe yöneliktir. (Yapılan işin anlamını kavramak, kendi öğrenmesini düzenlemek.)
- * Ön bilgi ve yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
- * Bilginin örgütlenmesidir. (Zaman alır)
- * Öğrenme doğal olmayan fazlar halinde gerçekleşir. (Başlayıp biten bir olay değildir)
- * Öğrenme gelişimden etkilenir.
- * Öğrenme stratejiktir.

Bilişsel stratejiler

- Soru çözme

Üstbilis stratejiler

- planlama, izleme
kontrol amacıyla

Sosyal ve duygusal st.

- Kendini ödüllendirme
- Arkadaşa sorma

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Öğrenmeyi Dolaylı Etkileyen Faktörler:

①

Öğreten

Öğrenme ortamı
(Psikolojik ortam)
(Fiziksel ortam)

2. Öğrenmeyi Doğrudan Etkileyen Faktörler

Öğrenenden
kaynaklı

Öğrenme
materyalinden
kaynaklı

Öğrenme
yönteminden
kaynaklı.

* Öğrenmeyi Etkileyen Öğrenenden Kaynaklı Faktörler:

• Türe Ögei Hazır Oluş:

— Aynı durumla karşılaşan bir türün tüm üyelerinin otomatik olarak gösterdiği ve nispeten sabitleşmiş davranışlara denir.

(Papağan konuşma öğretilir fakat karga öğrenemez).

• Olgunlaşma:

— Vücut organlarının kendinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesi.

— Olgunlaşma, öğrenmeyle katabilecek davranışların ön koşuludur.

— Yaş ve zeka ile ilişkilidir.

• Genel Uyarılmışlık Hali ve Kaygı:

* Genel Uyarılmışlık Hali = Dışarıdan gelen uyarıcıları alma derecesidir.

* Kaygı: Nedeni belli olmayan korku ya da sürekli kötü birşey olacağına dair hissin baskın olduğu psikolojik durum.

!!! Marjona göre akademik düzeyi çok yüksek öğrenilenler ya da çok düşüklerde kaygı fazla etkili olmaktadır. Orta seviyedekiler için kaygı önemli bir etkidir.

• Eski Yaşantıların Aktarılması:

— Her yeni öğrenme eski öğrenmenin üzerine kurulur.

— Eski bilgilerin yeni bilgilerin öğrenilmesini zorlaştırması durumuna **AKTARIM** veya **TRANSFERANS** denir.

(Kobaylaştırma durumunda olabilir.)

* Olumlu Aktarma =

→ Bisiklet kullanan birinin motosiklet kullanmayı kolay öğrenmesi.

(2)

* Olumsuz Aktarma =

→ Q klavye kullanan birinin F klavyeyi zor öğrenmesi.

KET VURMA = Öğrenilmiş bir malzemenin hatırlanması sırasında ortaya çıkan bazı etki.

* İleri ket vurma

- Eski yeni öğrenilmesini engellemesi

ÖRNEK:

Yeni şifreyi eski şifreyle karıştırma

* Geriye ket vurma

- Yeni bilginin eski bilgiyi unutturması

ÖRNEK: Almanca bilen birinin İngilizce öğrenince Almanca'yı hatırlamasını engeller.

SOLOMON VE PARKINSON =

Alt düzey aktarım

Kendiliğinden veya otomatik gelişmiş beceriler.

• GÜDÜ (MOTIVASYON):

→ İstek, arzu, dürtü ve ilgileri kapsar.

→ Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli olanlara **DÜRTÜ** denir.

→ Başarı, sevgi, statü gibi karmakarışık olanlara **İHTİYAÇ** denir.

Güdülenmede 4 önemli kavram =

- 1- İhtiyaçlar
- 2- Değerler
- 3- Amaçlar ve niyetler
- 4- Duygular

İçsel Güdüler:

Kendi içsel ödüllendirme sistemine bağlıdır.

Dışsal Güdüler:

Öğrencileri süreçte dıştan etkileyen unsurlar.
→ Ödül alma, sosyal onay

• Dikkat:

- Bilincin belli bir noktada toplanmasıdır.
- İnsanların algısı ve öğrenme üzerinde etkilidir.

(3)

* Öğrenmeyi Etkileyen Öğrenme Yöntemleri ile ilgili Faktörler =

1. Öğrenmeye Ayrılan Zaman =

(Araştırılı çalışmada ya da toplu çalışma)

2. Öğrenilen Konunun Yapısı =

(Parçalarına bölerek ya da bütün halinde çalışma)

3. Öğrencinin aktif katılımı =

• İyi bir öğrenme için: dinle, oku, yaz, anlat

• İyi bir öğrenme yöntemleri =

* Not tutma

* Altını çizme

* Gözden geçirme

* Ana hatları çıkarma

* " fikri "

* Grafik veya sema çizme

* Örnekleri yazma

* Yüksek sesle tekrar

* Başkasına anlatma

4. Geri Bildirim =

Yararları şunlardır:

- Ön bilgilerin doğruluğunu tespit eder.
- Yeni bilgilerin geçerliliğine ilişkin bilgi edinir.
- Konuya ilişkin mevcut detaylandırmaya yardımcı olur.
- Yeterliliğine ilişkin bilgi verir.
- İşsel motivasyonu artırır.

* Öğrenmeyi Etkileyen Öğrenilecek Malzeme ile ilgili Faktörler = (konu, şekil, kitap, grafik, formül vb.)

1. Algısal Ayırt Edilebilirlik =

* Önemli olan dikkattir. Bir şeye ne kadar çok dikkat ederseniz o şeyi öğrenmek daha kolaydır.

* Etrafındaki malzemeden kolay ayırt edilebilenler cabuk öğrenilir.

2. Anlamsal Gaeşışım = Öğrenilmesi istenen konu önceki bilgilerle ne kadar ilişkiliyse o kadar kolay öğrenilir.

Makemeyi anlamlı yapan unsurlar =

Gağışımsal anlam

Kavramsal anlam

Basamak dizilerine ilişkin anlam

(4)

Sözel bir makeme-
yi çölerken hatıra
gelenler. (Örneç)

* Mantıksal kurallar
içerir.

* Geçmiş yaşantılara dayanır

3. Kavramsal Gruplandırma =

Konunun anlaşılması ve daha uzun süre hatırlanması
için Öğretmenin kavramsal basamaklar dizi oluşturtması
istenir. (Ödev olarak istenebilir)

* Öğrenme stratejilerinin artmasının nedenleri =

1. Öğrencinin öğrenme sürecindeki rolü

2. Yaşam boyu öğrenme gereksinimi

* En önemli hedef "ÖĞRENMEYİ ÖĞRETMİ"

3. Öğrenme stratejilerinin öğrenme üzerindeki etkisi

↓
Akademik başarı

↓
Duyusal öğrenme ürünleri
(Tutum, güdü, benlik algısı)

! Bilgi ve becerileri öğretirken öğrenme yollarında
öğretilmeli.

1. Strateji öğrenciye açıklanır.

2. Öğretmen stratejiyi uygular.

3. Öğrenci

4. Öğrenme değerlendirilir.

} STRATEJİ
ÖĞRETİLİRKEN

!! * Birbirine yakın ve benzer kavramları öğrenmek
daha kolaydır.

* Gruplar haline getirmek öğrenmeyi kolaylaştırır.

* Bu nedenler kavramlar gruplandırılıp basamaklar
haline getirilmeli.

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

1. SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM - ANLAMLI ÖĞRENME (AUSUBEL)

①

- * Öğretmen merkezlidir.
- * Temel alınan yöntem **TÜMDEN GELİM**'dir.
- * İçerik öğretmen tarafından anlamlı bir yapı bütünü-
güne getirilerek genelden özele bir sıra ile sunulur.
- * Kavramların ve soyut konuların öğrenimini sağladığı
için daha çok 5. sınıftan itibaren kullanılır.
- * **Ardışıklık, aşamalılık, bilinenden bilinmeyene ilkelere**
uygundur.
- * Önceki öğrenmeler ve yeni öğrenmeler ilişkilendirilirken
ön örgütleyici - organize ediciler (kavram haritaları, grafik, şema)
kullanılır.

Uygulama Aşamaları:

1. Ön organize ediciler kullanılır → Öğrenci hazır hale getirilir.
2. Tümden gelim yöntemiyle sunulur → Kavram, ilke sunulur.
3. Farklı örnekler sunulur → Öğrencilerin bilişsel süreçleri
aktif hale getirilir.
4. Sunulan bilgiler düzenlenir.

! Sunuş yoluyla öğrenmede öğretmen - öğrenci etkileşimi yetersizdir çünkü anlatımın yanında soru - cevapta kullanılır. Öğrenci aktivitesi düşüktür.

Yararları:

1. Kısa sürede çok bilgi aktarılır.
2. Kalabalık sınıflar için idealdir.
3. Zor, soyut konularda kullanılır.
4. Ön bilgilerin yeterli olmadığı durumlarda etkili olur.
5. Dersin girişinde, düzenlenmesinde ve tekrarda kullanılır.

Sınırlılıkları:

1. Sadece bilgi düzeyinde hedeflerin öğretiminde kullanılır.
2. Öğrenci aktivitesi düşüktür.
3. Ezber öğrenmeler gerçekleşebilir.
4. Sıkıcı olabilir.
5. Dönüt almak zor olduğundan hatalar düzeltilemeye bilir.

2 - BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM - ÖRNEK KURAL (BRUNER):

* Bruner'e göre öğrenci bilgiye kendisi ulaşmalı ve bilgiyi keşfetmelidir.

* Öğrenci merkezlidir.

* Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar, ilke, tanım ve genellemelere kendi ulaşır.

* Tümevarım yöntemi kullanılır.

* Öğrenciyi buluşa götürmede sorular ve örnekler kullanılır. Öğretmen ipucu ve dönüt verir.

* Öğrencinin öğrenme güdüsünü artırır.

* Kavrama düzeyindeki hedeflere uygundur.

* Sezgisel düşünmeyi gerektirir.

Uygulama Aşamaları:

1 - Öğretmen örnekleri sunar.

2 - Öğrenci örneklerini açıklar.

3 - Öğretmen ek örnekler verir.

4 - Öğrenciler ek örnekleri açıklar.

5 - Öğretmen örnek ve zıt örnek verir.

6 - Öğrenciler zıt örneklerle karşılaştırma yapar.

7 - Öğretmen öğrencilerin belirlediği ilke ve özellikleri açıklar.

8 - Öğrencilerin ilke ve genellemelere ulaşması ve tanımlı yapması.

9 - Öğrencilerin ek örnekler vermesi.

Yararları:

* Yapararak yaşayarak öğrenmeyle kolici öğrenme sağlanır.

* Üst düzey öğrenme becerileri gelişir.

* Kavrama ve üst düzey hedefler için uygundur.

Sınırlılıkları:

* Zaman alır.

* Maliyeti yüksektir.

* Ön bilgiler yoksa amacına ulaşmaz.

* Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşılmaz.

* Olgu öğretminde etkili değildir.

3. ARASTIRMA INCELEME YOLUYLA ÖĞRETİM STRATEJİSİ (J. DEWEY):

- * Öğrenci merkezlidir.
- * Problem çözme sürecidir.

③ * Öğretmenin görevi: Uygun araştırma problemlerini belirlemektir.

Problemler

Gerçek hayatta karşılaşılabilecek olmalı

Merak uyandırmalı

Birden çok adımlı olmalıdır.

- * Tümevarım ve tümden gelim yöntemi kullanılır.
- * Öğretmen rehberdir.
- * Bu strateji, öğrencinin problem çözme becerisini kullanarak bilimsel yöntem sürecini izlemesi gerekir.
- * Öğretim, öğrenci etkinliklerine dayalı problem çözme sürecidir.

* Amaç, içeriğin aktarılması değil, öğrencinin yöntemin farkında olmasıdır.

* Konunun hedef-davranış boyutu en az uygulama ve daha üst düzeyde olmalı.

Stratejinin Uygulanması:

- * Problemi hissetme
- * " tanımlama
- * Problem ile ilgili bilgi toplama
- * " " " hipotezler kurma
- * Veri toplama (çözüm için)
- * Hipotezleri test etme
- * Problemin çözümü
- * Sonuçları raporlaştırılması.

Yararları:

- * Bilimsel, problem çözme, yaratıcı, eleştirel gibi üst düzey düşünme becerileri gelişir.
- * İletişim, sorumluluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır.

Sınırlılıkları:

- * Maliyeti yüksek ve zaman alır.
- * Kalabalık sınıflarda uygulanması zor.
- * Her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değil

4- TAM ÖĞRENME STRATEJİSİ (BLOOM)

* Tüm birimleri ünitelere ayrılmıştır.

* Bir ünite tam öğrenilmeden diğerine geçilmez.

* Bu strateji eköğretim zoru ve nitelikli öğretim hizmeti sağlarsa her öğrencinin başarılı olabileceğini savunur.

* "Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır."

* Değiştirilemez Özellikler; zeka, genel yetenek, kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü.

* Değiştirilen Özellikler; ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştirme, katılım, denet, araç-gereç ve zaman.

* Her ünite sonunda izleme testi (formatif) yapılır.

* Bloom %90'dan altında kalan öğrencilerinde öğrenmesi gerektiğini, orada tam öğrenmelerinin sağlanması gerektiğini savunur.

* Tam öğrenmenin 3 aşaması vardır.

↓
Öğrenci nitelikleri

↓
Öğretim hizmetinin niteliği

↓
Öğrenme üniteleri

Uygulanması =

1. Öğrenme birimleri üniteler şeklinde belirlenir.

2. Hedef-davranışların belirlenmesi (%70)

3. Ön koşul öğrenme düzeyinin belirlenmesi.

4. Öğretim ünitesinin işlenmesi

5. Ünite bitiminde izleme testinin yapılması.

6. %70 seviyesine ulaşmayan öğrenciler için tamamlayıcı ek etkinliklerin yapılması. İyi olanlar için zenginleştirilmiş etkinliklerin yapılması.

7. Tüm öğrenciler öğrendikten sonra yeni konuya geçilmesi.

8. Birkaç ünite sonunda summatif değerlendirme yapılması.

Temamlayıcı Öğretim Etkinlikleri =

* Özel ders

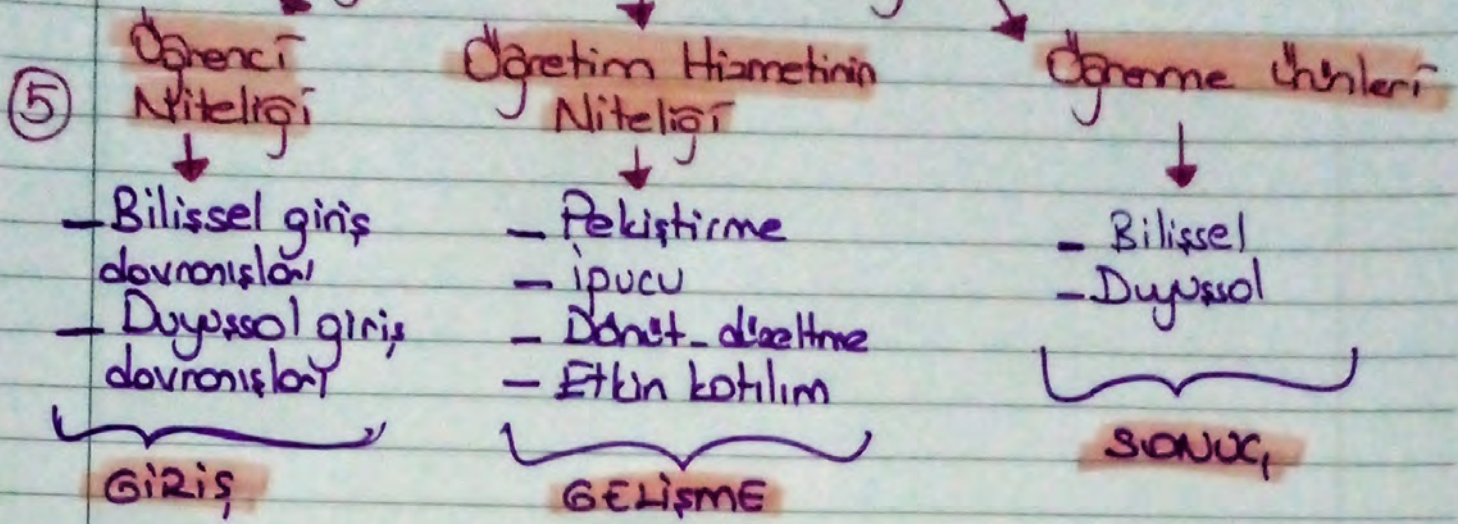
* Küçük gruplarla öğretim

* Ödev

* Kaynak veya yardımcı kitaplar

* Eğitsel ve bilgisayarlı oyunlar.

Tom Öğrenmenin 3 temel değişkeni

Giriş ve Gelişme bağımsız değişken
Sonuç bağımlı değişken

1. Öğrenci Niteliği =

Bilissel Giriş Davranışları

- Bilgi, beceri yetenekler
- Ön koşul bilgiler
- Sözel ve işitsel yetenekler
- Okuduyunu anlama
- Dinleme becerisi
- Problem çözme becerisi

Duyussal Giriş Davranışları

- İlgi
- Tutum
- Akademik değerler (benlik)

2. Öğretim Hizmetinin Niteliği =

İPUCU = Hedef davranışları kazandırmada kullanılan her türlü iletidir.

ÖĞRENCİ KATILIMI = Etkinlikleri öğrencilerle planlanmalı ve uygulanmalı. Yöntem ve tekniklere odaklanmalıdır.

PEKİŞTİRME = Bir davranışın ortaya çıkma olasılığını artıran uyuculara pekiştirme denir.

DÖNÜT - DÜZELTME = İnönümlü ydnu öğrencilere davranış düzeyleriyle ilgili bilgi vermesi. İnönümlü dıadır.

3. Öğrenme Ürünleri = Öğrenme düzeyini, çeşidini, hızını, Duyussal ürünleri (kendine güven, güdü), Bilissel ürünleri (kavrama, anlama, sentez, değerlendirme) kapsamaktadır.

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

1- YAPILANDIRICI ÖĞRENME YAKLAŞIMI

(PIAGET, VYGOTSKY, DEWEY, GESTALT, BRUNER)

* Deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir.

* Öğrenci aktiftir.

* Üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek öğretmenin görevidir.

* En önemli özelliği: bireyin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmaya, yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat verir.

* Ders planını esnek ve öğrenci ihtiyacına göre şekillenir.

* Konular bütün olarak ele alınır.

* Birincil kaynak (somut yaşantılar ve deneyimler) üzerinden öğrenme gerçekleşir.

* Bireysel farklılıklara önem verilir.

* İşbirliğine dayalı öğretim yöntemi kullanılır.

* Kavram öğretimi esastır. Kavramlar tematik öğrenme yaklaşımı ile öğretilir.

* Değerlendirme, öğretim sonucuna değil sürece odaklanır. (Portfolyo)

* Süreç değerlendirme, alternatif değerlendirme, otantik değerlendirme, tümel değerlendirme olarak da tanımlanır.

* Buluş yoluyla öğrenmenin geliştirilmiş holidir.

* Buluş yolunda = öğrenci öğretmenin yönlendirme-siyle (ipuçları, soru-cevap) düşünerek genellemeye varır.

Yapılandırmacılıkta = öğrenci öğretmenin rehberliğinde deneyimler geçirir ve bencil gerçeklerini üretir.

Yapılandırmacı Yaklaşım üç temel grupta ele alınır.

1- Bilişsel Yapılandırmacılık = Öğrenme zihinsel yapıda meydana gelen denge süreçlerinden oluşur. (PIAGET)
Denge (Zihin)

2- Sosyal Yapılandırmacılık = Öğrenme çevre ile etkileşim sonucu gerçekleşir. (Merak - Çevre) (Vygotsky)

3- Radikal Yapılandırmacılık = Bilginin sadece birey tarafından oluşturulabileceğini savunur. (Von Glasersfeld)

2. PROJE TABANLI ÖĞRETİM YAKLAŞIMI =

(JOHN DEWEY, KILPATRICK BRUNER)

* Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, araştırma yapmalarını sağlamak, sonuçları raporla düzenlemeyi ve sunmalarını amaçlar.

* Bireysel ya da grup olarak problem çözme etkinliğidir.

* Etkinlik sonunda ürün ve performans ortaya koyulur.

* Bilimsel süreç becerilerini geliştirir.

* Çözümle ilişkin yeni, doğru, orijinal ve sentez düzeyinde ürünler ortaya koyulur.

* Bilisel, duygusal, gelişimsel gelişimi destekler.

Proje tasarımları =

- Üst düzey öğrenmeye

- Bilimsel yöntemi kullanmaya

- Günlük yaşamla ilişkilendirmeye

- Birden fazla konu kapsamaya

- Farklı kaynaklardan araştırma yapmaya yönelik olması.

Değerlendirme =

- Ürüne ve süreçte yönelik yapılır.

- Sergi, drama, gazete, pano ile ürünler sunulur.

Sınırlılıkları =

- Zaman

- Sınırın iyi çizilmesi gerekir.

- Her zaman orijinal ürün ortaya çıkarmayabilir.

! Proje tabanlı öğretim yöntemi sonunda mutlaka bir iş, ürün, proje ortaya konmalıdır.

3. PROBLEME DAYALI ÖĞRENME YAKLAŞIMI =

(JOHN DEWEY)

* Yaparak - yaşayarak öğrenme ilkesi benimsenir.

* Bu yaklaşım, bilimsel araştırma sürecini temele alır.

* Asıl amaç; mevcut problemi çözmek değil, hayatı boyu oluşacak problemleri çözme stratejilerini geliştirmek.

2

Problem Çözme Yönteminde Kullanılan Basamaklar =

- 1- Problemi hissetme
- 2- " tanımlama
- 3- Problem ile ilgili bilgilerin toplanması
- 4- " " " hipotezler kurma
- 5- Veri toplama
- 6- Hipotezleri test etme
- 7- Problemin çözümü
- 8- Raporlaştırma

Problem çözme yönteminde kullanılan problem durumlarındaki olması gerekenler =

- ! * Gerçek yaşamla ilgili olmalı
- * Çok yönlü düşünmeyi gerektirmeli.
- * İlgi ve merak uyandırmalı.
- * Birden çok çözüm yolu içermeli.
- * Hedefe ulaştırıcı olmalı.
- * Öğrenci düzeyine uygun olmalı.
- * Öğretmen problem üretebilmeli
- * Üst düzey düşünmeyi, araştırma - inceleme yapmayı sağlamalı.
- * Küçük oraplarda uygulanmalı (2-6 kişilik)

Öğrencilere Kazandırılmalı Özellikler =

- * Öğrenmeyi öğrenmek = Problem çözme öğrenmek.
- * Yaşamla yüz yüze gelme
- * Ekip çalışması becerisi
- * İletişim becerisi
- * İlgi ve jüdülenmeyi artırma

! İçeriğin ayrıntılarına fazla önem verilmez.

4 BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME (NÖROFİZYOLOJİK KURAM) (HEBB, CAINE)

- * Gerçek problemlerin çözümyle ve öğrencinin etkin katılımı ile öğrenmenin gerçekleştirildiğini savunur.
- * Yaparak - yaşayarak öğrenmeyi savunur.
- * Öğrenme sonucu öğrenmeye hitap etmeli.

Beyin Tonelli Öğrenmenin İlkeleri =

1. Beyin paralel işlemcidir. Birden çok işlemi yapabilir.
2. Öğrenme fizyolojik olaydır.
3. Beyin, parçaları ve bütününü aynı anda alır.
4. Öğrenme bilinci ve bilinçsiz süreçleri içerir.
5. En az 2 farklı türde belleğimiz var.

↓
Uzunsol Bellek

↓
ezberleyerek öğrenme

↓
Unutulmaz

6. Her beyin kendine göre düzenlenmiştir.
7. Anlamlı araştırma doğustandır.
8. Anlamlı araştırma, örüntüleme yoluyla olur.
9. Örüntü oluşturma duygular önemlidir.
10. Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.
11. Öğrenme hem odaklanmış dikkatli hemde çevresel algılamayı içerir.

5. HARMANLANMIŞ ÖĞRENME =

- * Etkileşimli deneyim ortamına gelir.
- * Konuyu zaman değerlendirmeleri öğrenme teknikleri ve hatta kişisel tercihler için kişiselleştirmeye yardımcı olur
- * Web destekli eğitimidir.
- * Öğrenme sonuçlarını ve paylaşılan program olarak öğrenme sonunda üst amaçları gerçekleştirmek amacıyla birden fazla paylaşım yolu kullanan programdır.

— Burada paylaşım metodunun çok öğrenme amaçlarına odaklanılır.

— Birçok kişisel öğrenme stilleri, geniş kitlelere ulaşmak için desteğe ihtiyaç duyar.

— Her biray öğrenme olayına farklı bilgilerle katılır.

— En etkili öğrenme stratejisi "aşağı zaman" sadece o an ihtiyaç duyulan şey"dır.

Harmonlanmış öğrenme Bileşenleri

Singh ve Reade göre =

- * Eş zamanlı fiziksel biçim
- * Öğretmen liderliğinde sınıflar ve öğretmen
- * Katılımlı laboratuvar çalışmaları ve çalıştaylar

(4)

* Abon gezileri

* Eş zamanlı eşitilmiş biçimler =

- e-görüşmeler / toplantılar

- Soru sınıfları

- Web seminerleri ve radyo veya TV yayını

- Koculuk

- Mesajla orinda görüşme

* Kişisel hızda farklı zamanlı biçimler =

- Dikkat ve web sayfaları

- Bilgisayar destekli eğitim modülleri

- Test - özetler

- Elektronik performans destek sistemleri

- Canlı olay kaydı.

- Tartışma forumları

6 - YAŞAM BOYU ÖĞRENME YAKLAŞIMI =

* Örgün ve yaygın eğitimin birleştirilmesidir.

* Öğrenme sadece okulda gerçekleşmez.

* Çevrede öğrenmeyi etkiler (Anne-baba-öğretmen)

* Temel ilke: bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyu öğrenmeye devam etmektir.

* Değişime uyum sağlayabilme, kendini yenileyebilme, bilgi üretme, öğrenmeyi öğrenebilme, işbirliği ve paylaşımı amaçlar.

Yanlış Anlayışlar =

• Sadece yetişkinleri kapsamaz.

• Sadece meslek ve beceri kazandırır.

• Tesadüfî oluşmaz. Bilinçli ve amaçlıdır.

7 - İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI (J. DEWEY) =

* Geleneksel sınıflardaki rekabete son vermeyi amaçlayan başarıya birlikte ulaşmayı hedefler.

* Ortak amaç, öğretiminde küçük gruplar halinde yapılır.

* "Bizimiz hepimiz, hepimiz bizimiz için" anlayışı var.

* Öğretmen rehberdir

* Heterojen gruplar oluşturulur. (2-6 kişilik)

(5)

Temel İlkeleri =

1 - Olumlu Bağıllık = Bizimiz hepimiz, hepimiz bizimiz için.

2 - Yüz yüze etkileşim = Öğrencilerin birbirlerini desteklemesi

3 - Kişisel Sorumluluk = Her birine üzerine düşen görevi

yerine en iyi şekilde getirir.

4. Sosyal beceriler = liderlik, iletişim, karar verme, güven, uzlaşma

5. Grup sürecinin değerlendirilmesi = Bireyin ve grubun etkinlikleri değerlendirilir.

6. Eşit Basmı ilkesi = Her üyenin gruba katkısı yetenek düzeyine göre değerlendirilir.

İş Birliğine Dayalı Öğretimin Yapılması =

1. 2-6 kişilik heterojen takımlar oluşturulur.

2. Gruplar arası kaynaşma sağlanır.

3. Takımda konu ve görev dağılımı yapılır.

4. Takıma iş etkinlikleri yapılır.

5. Değerlendirme

Sınırlılıkları =

- Bireysel gelişmeyi seven kişilerin başkanı düşebilir.

- Değerlendirme aşaması zordur.

- Çalışmalar bir kişi üzerinde toplanabilir.

ÖĞRETİM İLKELERİ

1. Hedefe Uygunluk ilkesi =

2. Öğrenciye Uygunluk ilkesi = Öğrencinin ilgi, gelişim özellikleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

- Geleneksel yöntemlere tamamen zıttır.

- Bu ilke aynı yaş öğrencilerin farklı ilgi, zeka ve fizyolojik özelliklere sahip olduğunu fakat aynı gelişim seviyesine sahip olduğunu belirtir.

- Çoklu zeka yöntemini ve bireyselleştirilmiş öğretimi savunur.

3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk = Hazırbulunuşluk düzeyi

4. Hayatilik (Yaşama yakınlık, işlevlilik) ilkesi =

- Okul hayatın bir parçasıdır.

- Öğretim sürecinde bireyin gereksinim duyacağı her şey öğretilir.

5. Transfer ilkesi = Derste öğrenilenler günlük hayata aktarılabilir.

Yaşamdakini sınıfa aktarma → HAYATİLİK

Sınıftakini yaşama → TRANSFER (6)

6. Yaparak Yaşayarak Öğrenme =

- Öğrenci aktiftir.
- Eğitimde egemenliği ortadan kaldırır; kalıcı ve etkili öğrenme sağlar.

7. Ekonomiklik İlkesi = Öğretim süreci iyi planlanmalı.

8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi = Yaşanan son olaylara karşı ileri duymalarını sağlamak.

9. Açıklık (Ayerilik) İlkesi =

1. Öğretmenin kullandığı dil açık ve anlaşılır olmalı.
2. Öğrenmede birden çok duyu organına hitap edebilmeli.

10. Somuttan Soyuta İlkesi =

- Önce somut kavramlar sonra soyut kavramlar öğrenilmeli.
- Özellikle ilköğretim birinci kademedeyi uygundur.

11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi =

- Yeni öğretilecek bilginin, becerinin önceden öğrenilenden hareket ederek öğretilmesini önerir.

12. Yoktandan Varıya İlkesi =

- Öğrenme yoktan gevreden başlar.

13. Basitten Karmaşıya İlkesi =

14. Bütünlük İlkesi =

- Öğrenen tüm yönleriyle dengeli bir şekilde geliştirilmesine dayanır.
- Bruner desteklemektedir.

15. Anlamlılık İlkesi =

- Konunun ne zaman, ne şekilde, ne işe yaradığının ve önemini açıklar. Öğrenciyi güdülemede etkilidir.

16. Tümdengelim =

- Önce genel ve ortak özellikler, sonra özel ve ayrıntılı konular.

17. Sosyalilik İlkesi =

- İnsanların sosyalleşmesini ve topluma uyum sağlanmasını vurgular.
- Özgürlük konusunda da önem verir.